

NIEJAKO (228) *pron i pt*

niejako (222), **niejak** (6); niejako : niejaki *BielKron* (2:6).

W pisowni łącznej (200), *w rozłącznej* (28).

-e- (35), -é- (9); -e- *MurzHist*, *MurzNT* (3), *Mącz* (19), *Oczko*, *KochTr*, *KochDz*, *KochPhaen*, *KochWz* (2), *ZawJeft*, *KochAp*, *OrzJan*, *SarnStat* (2); -é- *BiałKat* (2), też *ForCnR* (4); -e- : -é- *OpecŻyw* (1:3); a oraz o jasne (w tym w a 2 r. błędne znakowanie),

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVII w.*

I. Zaimek przysłówkowy [*w tym: cum vb* (91), *cum ai i av* (lub wyrażenie w funkcji *av*) (84)] (176) :

1. *Zastępujący określenie stopnia nasilenia czegoś: nieco, trochę, dość; częściowo; często tłumaczy formacje deminutywne z przyrostkiem -ulus lub composita z przedrostkiem sub-; nonnihil Mącz, Modrz; aliquo modo Miech; leniter, paulo, quidpiam Mącz* (153) : A gdy [byk] nie widział bóráná/ Zádrzały mu więc koláná: A będąc już nieiáko medł/ Wftawłzy ode lwá precz polzedł. *BierEz* K4, C4, P2; *OpecŻyw* 148v, 150v; *ForCnR* Bv; *PatKaz III* 121, 121v; Them gofczinczem może mynącz pana Poznanskiego. ale nyeiako daleko y nyezwiacayno profolom. *MetrKor* 59/276, 57/117; ALki albo wyfuki ogrodne ieft ziele podobne nieiako pflinka^m w wlofności *FalZioł* I 6b; Też fok w nos wpulfzczony czyfci głowę/ y bolenie iey vfmierza, ábowiem ma mocz w fobie rozną á nieiako przeciwną/ á przeto też przeciwnym niemoczam pomaga *FalZioł* I 48d; á gdy będzie trzy razy vwarzony á prawie biały/ tedy nieiako zaziębi/ albo chłodzi *FalZioł* III 6b, I 19d, 72b, 75b, 85a, 106b (22); Tak też kwałna zgaga z zapalenia ale nie doftátecznego to ieft nie iako przenagabane⁸⁰ od zimna. *GlabGad* K5v; Nie iżby dułza brała złołc albo dobroc od nieba albo od ciała (acžkolwie wždy nie iako fie zanim fklánia) *GlabGad* L8; Czoło wielkie á zewłżąd okrągłe, gołe gładkie y trochę łyfe, człowieka wspanilego znamionuie, dobrego przyrodzenia y też rozumu, fmiałego, rostropnego, długiego gniewu, ale wzdi taki będzie nieiako złołliwy y nieprawie pobożny *GlabGad* N4, A3v, C7v, D3, I8v, M7 (14); *MiechGlab* 52, 54; *MurzHist* C4; Słowo łacińskie [tj. *siliqua*] nieznaczy prółsto młóta abo iako indžie mowią słodžin/ ale nierowno inłzé rzeczy/ a miedzy inłżemi/ łuskinié iakie łą na grochu i na inłżem zbožu ktoré się włuskiniach rodži/ Greckié téłz słowo [tj. *κερατιον*] nieiako ktemu ieft *MurzNT* 196 *marg*; *GliczKsiąž* D6, F5, I6v, I8v, L2v, M8v, O; *GroicPorz* bb, kk2, kk4, 114, mm; *RejZwierz kt*; Kažimirz nieiáko wátpił/ bo thák ná přetce nie mogł mieć wiele ludzi z Niemiec áni z Rułi *BielKron* 347; s tąd že fie džiwow morłkich y leśnych náplódžiło ná fwiećie/ ktore łą podobne nieiák człowiekowi: iáko Małpy/ Koczłkodani *BielKron* 462v, 33v, 204, 232v; *KwiatKsiąž* Qv; *Historia fabularis*, *Niepewna hiłtoria/ Wymyłłona powieść/ prawdzie nieyáko podobna. Mącz* 113b; *Remissius et placatus ferre*, Nieták fie bárzo gniewác/ Opłónać nieyáko. *Mącz* 302b; *Politulus* [...], *Prziochędožnieyłzym nieyáko ochędožny. Mącz* 308a; *Num illi molestae quidpiam hae sunt nuptiae*, A prawdá yž mu nieyáko yeft prziciełłłze to wefele. *Mącz* 341c, 74d, 108b, 119c, 181a, 262b (14); Aby fobie potraw przyrodzonych miernie pożywał: á ku przeciwnym nieiáko łye fklániał. *SienLek* 29, 20, 20v, 21, 27v, 40, 93v, 147 [2 r.]; *RejAp* 50; Nie przepomnię też tu owego ćwiczenia ktore v dworu nie do końca ielzcze zágáłłto/ bo przedfię Ricerłkiemu rzemiełłtu nieiáko należy/ iáko ieft kámieniem ćilłkánie/ wzawod bieganie/ fłakánie/ j ine podobne temu *Górndworz* E3; A przetho mnie fie widzi/ iż fie tu nieiáko Alexánder chłubi/ prágnąc tego czego widział iż mu nie doftawáło

GórnDworz G8v, B4v, R3, R4v, T8v, X4v, L13; *HistRzym* 22; *RejPosWiecz*² 92; *BiałKat* 46; *KuczbKat* 5; *RejZwierc* 166v; *BudNT* Ii6; *CzechRozm* 69v, 70, 243; Włzakże zwykłe karanie za złodziejstwa zda fię być nieiako wmiarkowania godne/ aby ci co małą rzecz vkrádną niebyli ná gardle karáni. *ModrzBaz* 77v, 80v, 102, 110v; *Oczko* 26v; *SkarŻyw* A4, 87, 206, 251; *CzechEp* 150; *KochFr* 74; *KochWz* 137, 139; *ZawJeft* 35; *LatHar* 10; *SarnStat* 1003, 1018; *SkarKaz* 274b; *PaxLiz* D2v.

W połączeniu z comp (17): także ony duchy ówieczne, wednie nieiako mgleyfie bywaią dla flonecney iałności, ale wednie [lege: w nocy] lepłzy wzrok miewaią dla floncza oddalenia. *GlabGad* B5; *BibRadz* *5v; Ferdynándus Krol then go nieiák frodzey gromił flowy w thy flowá *BielKron* 229; Complusculus, Nieyáko więcey *Mącz* 307b; Pertinator in disserendo vel disputando, Nieyáko vpornieyfzy. *Mącz* 448a; *SienLek* 10, 41v, 182; *GórnDworz* T8; *RejZwierc* 3v; Drudzy nie iako fá mędrfzy/ włzakoż nie do końca/ ktorzy ácz ná to zezwalaiaż że w piśmie świętem omyłki być mogą y fá *BudNT przedm* b; *CzechRozm* 182; *ModrzBaz* 39v; Zkąd możem to rozumieć/ że im kto cudnieyfzy/ Tym nieiako być muśi Bogu podobnieyfzy. *KochDz* 106; *KochPhaen* 18; *GórnRozm* G2; *WujNT* 259.

Połączenie: »jakoby (...) niejako « (2): *RejPosWiecz*³ 96v; ABowiem gniew á rozgniewanie fá od fiebie ty dwie rzeczy iakoby nieiako rozne/ iakoby pijány á opilec. *RejZwierc* 75v.

Wyrażenia: »niejako nazbyt« (1): możem takowé vftawy obciążliwé odmięnic/ iefli fá nieiako nałbyt nieznośné *MurzNT* 76v.

»niejako troszkę (a. trochę)« (2): palcze nyeyako troską krzyue czo fzlachczy barzo dlugye profte a glatkye *PatKaz III* 121v; Subfervefactus [...], Nieyáko trochę zágrzany/ wskipiály. *Mącz* 425c.

Szereg: »nieco, (albo) niejako« [szyk 1:1] (2): Nonnihil haec sunt molesta mihi, Nieyáko álbo nieco mi to yeft przikro. *Mącz* 250a, 250a,

2. Zastępujący określenie sposobu (23) :

a. Nieokreślony: jakoś, w jakiś sposób; (quasi) quodammodo *Cn* (21) : *ForCnR* C2v; *FalZioł* V [1]; iefthli rzeczy złe wyłfzey wypifanę na twarzy nie będą, to iefť, iż nie iefť puczolowaty, długo więzy, albo wždy nie iako znakomity [= odznaczający się] *GlabGad* N3, A5, F3, F5v; *KromRozm II* k3; A prze tho rodzicy gdiby fie im przydało nyeyáko kárác fyná/ niechay áni z gnyewu/ áni s furiey yákyey tego nye czynyą. *GliczKsiąż* G3; *GroicPorz* 14; *BibRadz* *5v; Lepieyći wždy niemocnemu nieiako pomoc/ á s przodku/ aby czas nieprzemiął. *SienLek* 33, 6; A co fie tycze vrzędu/ á ochmiłtrzowania tego/ widzę iż wdy nieiako mu Dworzánin fprostác może ná then czas/ kiedy będzie máło różny w leciech od páná *GórnDworz* Kk, Bb7v; nie mniémaymy złotem/ srebrem/ kámieniém drogim/ rzezániém/ y wynáláfskiem ludzkim nieiako wypodobnić páná Bogá. *BiałKat* 46v; *KuczbKat* 185, 200; *WujJudConf* 205; *CzechEp* 9; *WujNT* 471, *Gal* 2 arg.

b. W zdaniu zaprzeczoym w funkcji zaimka przeczącego: w żaden sposób, wcale (2) : miley fię chroń y nie oblapiay iey nieiako. *FalZioł* V 52; Ale gdy twarz będzie rumiana okrągła, wczas mięłfita, oczi też y brwi takież y nos maią proportią [...], iż go wždy natura nieiako nie naznamionowała. Takowy też muśi być dobry. *GlabGad* N3.

II. Partykuła (52) :

1. Osłabiająca dosłowność wyrazu, sugerująca podobieństwo, kojarzenie się, podstawę do wyciągania wniosków: jak gdyby, poniekąd; pozornie, niby; quasi *Vulg* (44) : *OpecŻyw* 37; *PatKaz III* 121v;

FalZioł I 143a, IV 27d; Czarz Przekopski thak naíf sprawą ze fyą nyeyako przegrzaa yako by myal czynycz skody panysthwam nařzym. *LibLeg* 7/103v; Mácedonowie wielkim ogárnieniem nieprzyacioł vćilnieni iuř nieiáko vřtawáli [*succumbere videbantur*] *HistAl* B8v; wąpćić niemámy/ że nowy zákon/ má řwoie nowe vřtawy/ ktore zową Sacramentami a my ie téřz mořem poczytać nieiáko za ceremonjé iako przedtem obrzezanié *MurzNT* 58v; *KromRozm III* B 6; *GroicPorz* dd3v; *Leop Num* 11/1; *SienLek* 28v; *RejPos* 337; *KuczbKat* 225; ále to ná pořpolřtvo kłáda/ iákoby řie teř przed nim nieiáko ná mdłořć pořpolřtwa vřkárzáiác *CzechRozm* 77v, 12v, 179; *ModrzBaz* 50, 60v; *SkarJedn* 131; Wcřzym [*rozmyřlaniach rzeczy boskich*] ták był gorący/ iřz cřęřtokroć od řiebie odchodzić w ćiele řię być nie iáko niecřuiác/ y od řmyřłow ćieleřnych odchodzić. *Skarřyw* 202, A4, 206, 271, 348, 580, 583; *CzechEp* 223; *GórnRozm* H4; *KochAp* 13; á wřdy przećię nie tylko ráđził ná tę woynę/ y Królá Włádyřłáwá do tego/ áby iá ná Turká podnióřł/ nieiáko przymuřł *OrzJan* 120; Pewien tego bądź/ y tego řię w piřmie S. doczytał/ że rozgniewánego Pána Bogá ręce (ieřli ták rzec mam) nieiáko hámwálá Moyzeřzowá modlitwá *LatHar* +8, 57, 171, 261, 270, 302; *SkarKaz* 5a [2 r.], 40b, 45b, 385b, 454a, b, 484a.

2. Imitujřca: pozornie, niby, udajřc (ř): iřz mily bog nieřgdy widzi řie řpat z/ a nieiáko o nás niedbatz *Opecřyw* 44; Kolářynus nieiář z gniewu rzekł *BielKron* 105; Láwęřtá nieiáko dořwolił ále Andrzej nie. *BielKron* 300; oná cřęřliwie to przyřwřřzy/ wzaiemną nieiáko miłořć mu pokazálá *GórnDworz* Dd3v; nieco řię vřkromiřřzy on hářdy Cárogrocki Biřkup Michał/ odpifał/ nie iáko řię ku zgodzie máiác *SkarJedn* 245; obacřył cud on wniew cřłek báczny/ y wielką iey řwiátořliwořć: ktorey przed nią táiác nieiáko iá fukác pocřzał: nie cřynř tego [...] drugi raz *Skarřyw* 192; *SkarKaz* 3a; [*Saul*] nieiáko řię kářłanem řřtał/ y prorokowác řię [...] náuczył. *SkarKazSej* 679a.

Synonimy: **I.1.** *nieco*; **II.2.** *niby*.

Cf **JAKO**, **NIJAKO**